

Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

[08-570 470 00](tel:08-57047000)

varmdo.kommun@varmdo.se

www.varmdo.se

Riktlinje för skolskjuts i skärgården

Diarienummer	2024GSN/0023
Lagstadgat styrdokument	Skollagen (2010:800)
Ersätter styrdokument	
Aktualitetsprövning	
Ansvar	Grundskolenämnden
Beslutsnivå	Grundskolenämnden
Beslutsdatum	2024-04-17

Inledning

Värmdö kommun ansvarar för att de elever som är folkbokförda i kommunen och som har rätt till skolskjuts erbjuds det utifrån skollagens uppställda krav.

Syfte

Riktlinjen preciserar och förtydligar regelverket kring skolskjuts för elever i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola på öar utan broförbindelse i Värmdö kommun.

Målgrupp

Riktlinjen är ett styrdokument som kommunala tjänstemän ska följa.

Grundläggande bestämmelser

- 9 kapitlet 15b och 15c §§ skollagen (2010:800) om skolskjuts i förskoleklass.
- 10 kapitlet 32, 33 och 40 §§ skollagen (2010:800) om skolskjuts i grundskola.
- 11 kapitlet 31 och 32 §§ skollagen (2010:800) om skolskjuts i anpassad grundskola.
- 29 kapitlet 2 § skollagen (2010:800) om bosättning.
- 7 kapitlet socialtjänstlag (2001:453).
- 6 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken (1949:381) om vårdnadshavares tillsynsansvar.

Begreppsdefinitioner

Skolskjuts är ett samlingsbegrepp för transport med allmänna kommunikationsmedel¹, upphandlad skolbuss, båttransport och taxi.

Självskjuts innebär att vårdnadshavare använder eget fordon på land eller över

---

¹ Avser kollektivtrafik med Stockholms lokaltrafik (SL) på land och Waxholmsbolaget på vatten.

vatten för att elev ska komma till och/eller från skolan eller uppsamlingsplats.

Uppsamlingsplats är en beslutad plats för upphämtning och avlämning med skolskjuts i anslutning till hemmet/skolan. I skärgården är uppsamlingsplatsen ofta en båtbygga på boende-ön eller närliggande ö.

Hemkommun avser den kommun där eleven är folkbokförd. Om en person inte är folkbokförd i Sverige är det i stället den kommun där personen stadigvarande vistas i, eller för tillfället uppehåller sig i, som är hemkommun.²

Hem avser den bostadsadress där eleven är folkbokförd. Om en elev bor växelvis hos vårdnadshavare på olika adresser räknas båda adresserna som elevens hem. Om en elev bor varaktigt på korttidsboende³ under vardagar eller är placerad i familjehem av socialtjänsten likställs dessa boenden med hem.⁴

Rätt till skolskjuts i Värmdö kommun

Elev som är folkbokförd i Värmdö kommun och går i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola i kommunal regi inom Värmdö kommun har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till hemmet till den skola där kommunen placerat eleven och tillbaka till hemmet om det behövs med hänsyn till:

- färdvägens längd,
- trafikförhållanden,
- elevens funktionsnedsättning eller
- annan särskild omständighet.

Skolskjuts anordnas mellan elevens hem/folkbokföringsadress i Värmdö kommun, beslutad uppsamlingsplats eller närmaste hållplats för kollektivtrafik och en plats i närheten av elevens skola. Vid bedömningen av färdvägens längd och trafikförhållanden på land är det i huvudsak gång- och cykelbanor som avses.

---

² 29 kapitlet 6 § skollag (2010:800).

³ Verksamhet i form av hem för viss annan heldygnsvård, i enlighet med 7 kapitlet 1 § punkt 3 socialtjänstlag (2001:453). Underlag som bevisar vistelse på korttidsboende ska lämnas i samband med ansökan.

⁴ Värmdö kommun ansvarar för skolskjuts för elev i familjehem som är beläget inom kommunen samt för elev i familjehem utanför kommunen om hen fortfarande är folkbokförd i Värmdö kommun.

Syskon eller andra personer har inte rätt att åka med elev som beviljats skolskjuts i form av upphandlad båt/svävare eller taxi. Skolskjuts med upphandlad båt/svävare eller taxi anordnas inte under lov och skolans studiedagar.

Elev i förskoleklass samt i årskurs 1-3 har rätt till skolskjuts före eller efter schemalagd skoldag (deltidsvistelse i fritidshem). Elev i årskurs 4-6 som nyttjar fritidshem alternativt öppen fritidsverksamhet före och/eller efter schemalagd skoldag är inte berättigad skolskjuts.⁵

Färdvägens längd på ön

Elev kan beviljas skolskjuts på grund av färdvägens längd. Färdvägens längd är avståndet mellan hemmet och skolan på ön eller mellan hemmet och anvisad uppsamlingsplats eller närmaste hållplats för kollektivtrafik. Krav på avstånd:

- 2 kilometer för elev i förskoleklass och årskurs 1
- 3 kilometer för elev i årskurs 2-3
- 4 kilometer för elev i årskurs 4-9

Vårdnadshavare ansvarar för att elev kommer till och från uppsamlingsplatsen eller närmaste hållplats för kollektivtrafik.

Om det finns en kommunal grundskola med relevant årskurs på elevens boende-ö bedöms rätten till skolskjuts utifrån avståndet mellan hemmet och skolan på boende-ön.

Färdvägens längd över vatten

Elev som färdas över vatten utan broförbindelser till och från skolan anses uppfylla kriteriet avstånd. Om det inte finns relevant årskurs på elevens boende-ö anses avståndet vara uppfyllt till närmaste skola på annan ö eller fastlandet.

---

⁵ Elever i anpassad grundskola, elever med tillfällig placering i KSU eller förberedelseklass vid annan skolenhet än den ordinarie kan nyttja fritidshem och ändå ha rätt till skolskjuts.

Trafikförhållanden på ön

Elev kan beviljas skolskjuts med anledning av trafikförhållanden⁶ på väg till och från skolan, anvisad uppsamlingsplats eller närmaste hållplats för kollektivtrafik. Vid prövning av rätt till skolskjuts med anledning av trafikförhållanden tar kommunen hänsyn till elevens ålder och mognad samt vårdnadshavarens tillsynsansvar⁷.

Trafikförhållanden vid färd över vatten

Elev som färdas över vatten utan broförbindelser till och från skolan anses uppfylla kriteriet trafikfarlig väg. Om det inte finns relevant årskurs i skola på elevens boende-ö anses trafikförhållanden vid färd över vatten vara sådana att elev har rätt till skolskjuts till närmaste skola på annan ö eller fastlandet.

Elevens funktionsnedsättning

Elev kan beviljas skolskjuts med anledning av varaktig funktionsnedsättning.⁸ Funktionsnedsättningen ska styrkas med ett intyg⁹ som visar hur funktionsnedsättningen påverkar elevens möjlighet att ta sig till och från skolan.

Elever som har personlig assistans¹⁰ kan, efter ansökan, beviljas rätt att ta med assistansen på resan. Elevens behov av medföljande assistans ska styrkas med läkarintyg eller intyg av annan extern expertis.¹¹

Annan särskild omständighet

Skolskjuts kan beviljas på grund av annan särskild omständighet. För att skolskjuts ska beviljas krävs att den särskilda omständigheten försvårar elevens möjligheter att självständigt ta sig till och från skolan.

---

⁶ Trafikmängd, trafikslag, genomfartstrafik och andel tung trafik under färdvägen, vägens bredd och siktförhållanden, om det finns vägbelysning, om det finns gång-/cykelvägar.

⁷ Dom från Högsta Förvaltningsdomstolen 14 mars 2023, mål nr 1266-22.

⁸ Tillfällig funktionsnedsättning på grund av skada, olycksfall och liknande ger inte rätt till skolskjuts

⁹ Med intyg avses främst läkarintyg eller intyg utfärdat av annan expert som har tillräcklig kompetens, erfarenhet och opartiskhet att utfärda intyget.

¹⁰ Utifrån Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

¹¹ Intyg/utlåtanden ska ges in av vårdnadshavare i samband med ansökan alternativt vid komplettering av ansökan.

Fastställda särskilda omständigheter

- Elev med tillfällig placering i kommungemensam särskild undervisningsgrupp (KSU) har rätt till skolskjuts utifrån samma krav som gäller för andra elever. Avståndet mäts dock mellan hemmet/folkbokföringsadressen och den skola där den kommungemensamma särskilda undervisningsgruppen är lokaliserad. Skolskjuts beviljas även för KSU-elev som är inskriven i fritidshem. I första hand beviljas skolskjuts i form av SL-kort.
- Elev i förberedelseklass¹² har rätt till skolskjuts under maximalt två år under förutsättning att avståndskravet är uppfyllt. Rätten till skolskjuts upphör i samband med att eleven börjar i ordinarie klass. I första hand beviljas skolskjuts i form av SL-kort.

Övriga särskilda omständigheter

Lovskola

Elever i obligatoriskt anordnad lovskola och frivilligt anordnad avräkningsbar lovskola har rätt till skolskjuts under samma förutsättningar som elever i grundskolan. Lovskola gäller bara elever i årskurs 8 och 9. Ansökan om skolskjuts ska göras digitalt av vårdnadshavare och bedöms på samma sätt som övriga ansökningar om skolskjuts.

Undervisning vid annan skolenhet

Elev som delvis undervisas vid annan skolenhet än ordinarie har rätt att få sin ansökan prövad baserad på avståndet mellan hemmet och annan skolenhet, om undervisningen på annan skolenhet sker i början eller slutet av dagen. Ett exempel är undervisning i modersmål eller moderna språk som i vissa fall kan ske på annan skolenhet.

Växelvist boende

Om ett barn bor växelvis hos två vårdnadshavare som är bosatta och folkbokförda i Värmdö kommun bedöms behovet av skolskjuts utifrån båda adresserna. Värmdö

---

¹² Nyanländ elev som delvis får undervisning i en annan undervisningsgrupp än den som hen normalt hör till. Elever får gå delvis i förberedelseklass under högst två år.

kommun beviljar inte skolskjuts till och från vårdnadshavare i annan kommun.

Val av skolskjuts

Värmdö kommun gör en individuell bedömning av lämplig skolskjuts i varje ärende. Vid prövning av rätt till skolskjuts tar kommunen hänsyn till elevens ålder och mognad samt vårdnadshavarens tillsynsansvar. I första hand beviljas skolskjuts med kollektivtrafik. Om kollektivtrafik inte finns tillgänglig, eller av andra skäl inte kan användas, anordnas särskild upphandlad skolskjuts såsom taxi. När särskilt upphandlad skolskjuts krävs beviljas i första hand skolskjuts där elever kan samåka. I särskilda fall beviljas ensamåkning. Skolskjuts kan också beviljas i form av självskjuts där vårdnadshavare använder eget fordon mot ekonomisk ersättning från kommunen.

Kollektivtrafik

I första hand beviljas skolskjuts med Waxholmsbolaget (ö-kort) och SL (terminskort/läsårskort). Vårdnadshavare ansvarar för att elev kommer till och från hållplatsen för kollektivtrafik. Enligt SL:s bestämmelser får elever under 6 år inte resa med SL utan sällskap.¹³

Taxibåt

Skolskjuts med taxibåt kan beviljas om färd med Waxholmsbolaget innebär att resan till skola måste påbörjas innan klockan sex på morgonen för att hinna till skolan, eller om det av andra skäl bedöms som nödvändigt med taxibåt. Färdmedel över vatten och planerade turer kan skilja sig beroende på elevers ålder och mognad samt yttre omständigheter. Under vintern kan taxibåten komma att ersättas med svävare och/eller isbrytande båt, vilket kan medföra längre res- och/eller väntetider. Utförare av skolskjuts bedömer transportmedel och möjlig resa med anledning av väderförhållanden.

Självskjuts

Skolskjuts kan beviljas i form av självskjuts till och/eller från skolan alternativt till

---

¹³ *Barns resor och res med barn.* SL.se.

hållplats för kollektivtrafik eller anvisad uppsamlingsplats om elev uppfyller övriga kriterier för rätt till skolskjuts. Självskjuts innebär att vårdnadshavare använder eget färdmedel på land eller vatten i utbyte mot ekonomisk ersättning.

Självskjuts kan beviljas om:

- Det saknas kollektiva färdmedel på boende-ön.
- Beslutad uppsamlingsplats/hållplats för kollektivtrafik finns på annan ö än boende-ön.

Ansökan och beslut

Inför nytt läsår

Ansökan ska göras inför varje nytt läsår. Ansökningsperioden ska annonseras på kommunens hemsida senast under januari inför nästkommande läsår. Ansökan om skolskjuts som skickas in innan ansökningsperioden avvisas. Värmdö kommun bedömer rätten till skolskjuts samt lämpligt färdmedel för varje ärende.

Under pågående läsår

Ansökan kan göras löpande, men stängs i slutet av vårterminen. Datum för sista ansökningsdatum för innevarande läsår ska annonseras på kommunens hemsida senast under januari innevarande läsår. Värmdö kommun bedömer rätten till skolskjuts samt lämpligt färdmedel för varje ärende.

Elev i fristående skola i Värmdö kommun eller skola i annan kommun

Elev som går i skola med enskild huvudman i Värmdö kommun eller i kommunal/fristående skola i annan kommun har rätt till Ö-kort och/eller SL-kort om eleven skulle haft rätt till detsamma till den kommunala skola där Värmdö kommun skulle ha placerat eleven.¹⁴

---

¹⁴ Läs mer i Riktlinjer för skolplacering och plats i fritidshem (beslutad 2023-11-22). Dnr 2023GSN/0256.

Elev som byter skola

Elev som beviljats skolskjuts kan förlora rätten till skolskjuts vid skolbyte. Vid skolbyte ska alltid en ny ansökan ges in för prövning.

Elev som flyttar

Byte av folkbokföringsadress inom kommunen kan påverka rätten till skolskjuts. En ny ansökan ska därför ges in vid flytt inom kommunen. Vid flytt till adress utanför Värmdö kommun upphör rätten till skolskjuts samma datum som eleven folkbokförs i den nya kommunen.

Res- och väntetider

Skolskjutsen kan inte helt anpassas efter varje elevs skoltider. Vid inställda lektioner eller inställd kollektivtrafik kan oförutsedd väntetid uppstå. Det ger inte eleven rätt till taxiresa eller taxibåt. Vid dessa tillfällen är det vårdnadshavare som ansvarar att eleven kommer till och/eller från skolan. Om elev missar skolskjutsen har vårdnadshavarna ansvar för att eleven kommer till/från skolan. En utgångspunkt för Värmdö kommun är att en elev inte ska behöva åka med skolskjuts tidigare än klockan 6 på morgonen för att hinna till skolan.

Ordningsregler vid skolskjuts

Vid upphandlad skolskjuts¹⁵ ska elever använda bälte och/eller flytväst vid på-och avstigning samt under färd. Om elev trots tillsägelser inte använder bälte och/eller flytväst kontaktas vårdnadshavare.

Chauffören för skolskjuts har rätt att uppställa ordningsregler som ska följas under färden. Om elev inte följer ordningsreglerna kontaktas elevens vårdnadshavare.

Om elevens beteende innebär fara för sig själv eller andra under skolskjutsen kan det påverka elevens fortsatta rätt till skolskjuts. Vid beteende som påverkar säkerheten kan utförare av skolskjutsen kräva medföljande vuxen. Vårdnadshavare ansvarar för

---

¹⁵ Avser taxi, skolbuss, båttaxi och annan båt än Waxholmsbolaget. För resa med kollektivtrafik följer eleverna SL:s och Waxholmsbolagets ordningsregler.

att ordna detta.

Force Majeure

Vid force majeure kan skolskjuts inte garanteras. Ersättning för utebliven skolskjuts på grund av force majeure beviljas inte. Exempel på force majeure är tillfällig oframkomlig väg, begränsad framkomlighet på grund av väder, arbetskonflikt, dålig väghållning på enskild väg eller andra yttre omständigheter.

Uppföljning

Utbildningskontorets centrala förvaltning ansvarar för att riktlinjer och tillämpningsrutiner följs upp och revideras i samband med införandet av nya bestämmelser och utifrån gällande praxis samt då behov uppstår av annan anledning.